

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/185/2021
Identifikačné číslo spisu:	5119204631
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:5119204631.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého: V. Q., narodený X. Y. XXXX, bytom u matky, zsatúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, dieťa rodičov matky: F. Q., narodená XX. B. XXXX, bytom v Ž., M. Y. XXXX/XX, právne zastúpená: Erben & Erben, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová 2, IČO: 35 724 111, a otca: T. M., narodený XX. P. XXXX, bytom v Ž., R. XXXX/XX, právne zastúpený: Advokátska kancelária M Kojtalová, s.r.o., so sídlom v Žiline, Antona Bernoláka 51, IČO: 47 258 608, v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného otca na maloletého, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 30 P 82/2019, konajúc o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. októbra 2020 č. k. 7 CoP 42/2020-454, takto

rozhodol:

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Žiline z 21. októbra 2020 č. k. 7 CoP 42/2020-454 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom z 21. októbra 2020 č. k. 7 CoP 42/2020-454 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina zo 4. marca 2020 č. k. 30 P 82/2019-369 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) tak, že otca zaviazal k povinnosti prispievať na výživu maloletého vo výške 240 eur mesačne k rukám matky maloletého s účinnosťou od 1. apríla 2019. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 vo výške 840 eur uložil otcovi zaplatiť v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol. V zmysle ustanovenia § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozsudkom súdu prvej inštancie Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) zaviazal otca k povinnosti prispievať na výživu maloletého vo výške 270 eur mesačne k rukám matky maloletého, s účinnosťou od 1. apríla 2019. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 vo výške 1.200 eur uložil otcovi zaplatiť v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh matky, ktorým žiadala zvýšiť výživné na sumu 425 eur mesačne, zamietol. V zmysle ustanovenia § 52 CMP žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného na maloletého v zmysle podmienok ustanovení § 78 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 62 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZR“) je čiastočne dôvodný. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že naposledy o vyživovacej povinnosti otca na maloletého bolo rozhodované rozsudkom Okresného súdu Žilina z 31. mája 2016 č. k. 15 P 30/2015-122 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, ktorým maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 170 eur. Matka v čase posledného rozhodovania súdu bola zamestnaná, jej priemerný mesačný čistý príjem predstavoval 1.418 eur. Otec bol zamestnaný a jeho zárobok predstavoval 700 eur. Maloletý navštevoval základnú školu, mal výdavky na stravu, poplatok ZRPŠ, školské pomôcky, oblečenie, navštevoval základnú umeleckú školu, chodil do modelárskeho krúžku. Odvolací súd pri rozhodovaní o výške výživného prihliadal na to, že otec sa zaťažil množstvom úverov, čím prevzal na seba neprimerané majetkové riziká bez ohľadu na to, že maloletý z týchto finančných prostriedkov nemá žiadny majetkový prospech, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri rozhodovaní o zmene výživného porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase vydania rozhodnutia. V súčasnej dobe matka býva s maloletým v 2-izbovom byte a má výdavky súvisiace s bývaním. Je zamestnaná, jej priemerný mesačný príjem predstavuje 1.428 eur. Otec býva v 2-izbovom byte spoločne s manželkou a synom T., vznikajú mu náklady s bývaním a spláca úvery, ktoré existovali už v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Spláca úver, ktorý bol použitý na kúpu bytu a úver, ktorý bol použitý na vyplatenie súrodenca manželky. Okrem uvedeného platí úrazové poistenie, cestuje do práce do K. N. V. autobusom alebo vlakom a okrem bytu nie je vlastníkom ďalších nehnuteľností. Maloletý je žiakom 2. ročníka Bilingválneho gymnázia v Sučanoch. Za obedy v jedálni platí za jeden obed 1,25 eur, poplatok ZRPŠ na začiatku školského roka 130 eur. Zakupuje učebnice, v školskom roku vynaložil na kúpu učebníc okolo 50 eur. Matke vznikli výdavky aj v súvislosti s platením akcií poriadaných školou (lyžiarsky kurz, vstupné na venček, zúčastňuje sa turnajov v debatovaní). Ďalej mu vznikajú náklady súvisiace so zdravotnou starostlivosťou (poplatok za odstránenie bradavíc, vyšetrenie a odstránenie znamienok, so zakupovaním kontaktných šošoviek) a matke vznikol výdavok so zakúpením novej postele v hodnote 590 eur. Vychádzajúc z takto zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že je dôvodné zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca na maloletého na sumu 270 eur mesačne s účinnosťou od 1. apríla 2019, t. j. od začiatku mesiaca, v ktorom bol podaný návrh na zvýšenie výživného. Je nepochybné, že od posledného rozhodovania súdu došlo k zmene pomerov na strane maloletého, ktorý v čase posledného rozhodovania súdu navštevoval základnú školu a v súčasnej dobe je študentom 2. ročníka Bilingválneho gymnázia v Sučanoch. Zvýšili sa mu výdavky súvisiace so stravou, ošatením a v súvislosti s návštevou školy. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti neprihliadal na platenie úverov otcom, keďže tieto nemajú prednosť pred výživným. Otec má ďalšiu vyživovaciu povinnosť, žije s manželkou v spoločnej domácnosti a na nákladoch domácnosti sa podieľa spoločne s manželkou. Z hľadiska možnosti, schopností a majetkových pomerov je teda otec povinný platiť výživné v rozsahu 270 eur mesačne. V zmysle podmienok ustanovenia § 62 ZR, každý z rodičov má v prvom rade zabezpečiť výživu dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich potrieb. Nedoplatok na výživnom za obdobie od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 vo výške 1.200 eur predstavuje rozdiel medzi naposledy určeným výživným a zvýšeným výživným, ktorý zaviazal otca zaplatiť v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku, čím mu určil dlhšiu lehotu na plnenie. Vo zvyšnej časti návrh matky, ktorá žiadala zvýšiť výživné na sumu 425 eur, ako nedôvodný zamietol.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. Uviedla, že súd pri rozhodovaní nezohľadnil názor kolízneho opatrovníka, ktorý navrhoval zvýšiť výživné otca od podania návrhu na sumu 350 eur a od septembra 2019 na sumu 400 eur mesačne. Pokiaľ súd zvýšil výživné na sumu 270 eur, v odôvodnení nevysvetlil, na ktoré z vyčíslených výdavkov maloletého neprihliadol, resp. ich považoval za nadbytočné a z akého dôvodu neprihliadal na prípadné mimoriadne výdavky. Z predchádzajúceho rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169 vyplýva, že výživné bolo stanovené na sumu 170 eur v čase, kedy zárobok otca predstavoval 700 eur mesačne. V súčasnej dobe je príjem otca 1.378 eur mesačne, preto nie je zrejmé,

že pri náraste mzdy otca o takmer 100 %, zvýšil výživné len o 100 eur. V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvej inštancie nevysvetlil, či výdavky otca na vlastné úrazové poistenie, ako aj úrazové poistenie mladšieho syna vo výške 66 eur, považuje za odôvodnené, majúce prednosť pred výživným. Taktiež nevysvetlil, či výdavok z hypotekárneho úveru otca má prednosť pred výživným na maloleté dieťa. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti nezohľadnil, že na týchto nákladoch by sa mala podieľať aj manželka otca, ktorá je zárobkovo činná a ktorá žije s ním v spoločnej domácnosti. Súdom prvej inštancie určené výživné vo výške 270 eur nepostačuje ani na štandardné výdavky maloletého v súčasnom období. Žiadala rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a jej návrhu na zvýšenie výživného v plnom rozsahu vyhovieť.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie aj otec. Nestotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie o dôvodnosti potreby zvýšenia výživného v rozsahu viac ako 50 %, keď podľa jeho názoru nenastali okolnosti odôvodňujúce zmenu výšky výživného, tak na strane oprávneného maloletého dieťaťa, ako aj na jeho strane ako povinného rodiča. Poukázal na závery posledného rozhodnutia súdu o výživnom - rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, keď súd pri určení výšky výživného prihliadal na preukázané výdavky maloletého v tom čase, keď mimo základných potrieb prihliadol aj na výdavky súvisiace s voľnočasovými aktivitami, ďalším vzdelávaním na jazykovej škole, základnej umeleckej škole, že maloletý lyžuje a ďalšie. Od momentu vydania predchádzajúceho rozsudku, v zmysle ktorého doteraz si plnil vyživovaciu povinnosť, ubehla doba troch rokov, pričom v zmysle podaného návrhu matky, na strane oprávneného sa podľa jej tvrdenia pomery zmenili tak, že môže požadovať zvýšenie výživného až na sumu 425 eur, ktoré považuje za nedôvodné. Uvádzané výdavky maloletého vo výške 850 eur považuje v značnej miere za neprimerané, s ohľadom na deklarované náklady neadekvátne a nezodpovedajúce spotrebnému charakteru vyživovacej povinnosti. Za preukázané považuje mesačné výdavky - platby za obedy 1.25 eur/deň, poplatok za turnaj 35 eur, kontaktné šošovky 55 eur/6 týždňov, celkovo za mesiac približne 97 eur. Ostatné výdavky tak, ako boli označené v návrhu, nie sú pravidelné a môže ich označiť ako jednorazové (poplatok ZRPŠ, učebnice, školská akcia, venček, oblek, topánky a podobne). Záver súdu prvej inštancie vyjadrený o zvýšení výdavkov maloletého je však v rozpore so zisteniami v rámci dokazovania. Opierajúc sa o právnu úpravu ZR je nutné konštatovať, že návrh na zmenu vyživovacej povinnosti a rozhodovanie o ňom nemôže slúžiť na reparáciu predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia. V tomto smere poukazuje i na odôvodnenie predchádzajúceho rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, v ktorom súd poukázal na spotrebný charakter výživného a na pokrývanie odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. Vyživovacia povinnosť je zákonná a táto by mala v rovnakej miere zaťažovať obidvoch rodičov. V prípade zvýšenia vyživovacej povinnosti na sumu 270 eur mesačne a dodržania rozsahu danej povinnosti aj zo strany matky maloletého, výsledná suma predstavuje 540 eur, ktorá neodráža skutočné odôvodnené potreby maloletého. V zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 ZR je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného, tieto môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti iba v prípade, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. V danom prípade súd prvej inštancie nemal preukázanú takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala ním určenú výšku zvýšenej vyživovacej povinnosti a taktiež, aby neprípustnou formou preskúmaval a reparaoval už právoplatné súdne rozhodnutie. Otec žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti zamietnuť.

6. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že súd prvej inštancie rozhodoval na základe podaného návrhu matky, ktorá v zmysle podmienok uvedených v ustanovení § 78 ods. 1 ZR žiadala zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca na maloletého zo sumy 170 eur mesačne na sumu 425 eur mesačne dôvodiac, že od posledného rozhodovania súdu došlo k podstatnej zmene pomerov v odôvodnených potrebách maloletého, ale aj v možnostiach a schopnostiach otca, keďže v čase podania návrhu maloletý už navštevoval 2. ročník strednej školy, v súvislosti s čím sa jej ako oprávnenému rodičovi podstatným spôsobom zvýšili výdavky na maloletého.

7. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že zmenu pomerov v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 ZR je možné definovať ako taký stav, ktorý je odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri pôvodnom

(predchádzajúcim) rozhodovaní. Zásadne sa musí jednáť o zmenu závažnejšieho charakteru, t. j. o podstatnú zmenu. Z výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplýva, že o výživnom otca na maloletého bolo naposledy rozhodované rozsudkom Okresného súdu Žilina z 31. mája 2016 č. k. 15 P 30/2015-122 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, ktorým súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 170 eur mesačne (vo výroku o výživnom došlo k zmene rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na sumu 120 eur mesačne). Podľa odôvodnenia predmetného rozhodnutia zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, odvolací súd na rozdiel od záveru súdu prvej inštancie dospel k záveru o potrebe zvýšenia vyživovacej povinnosti otca (vzhľadom na zistené skutkové okolnosti), keď za rozhodujúci považoval príjem, ktorý by otec mohol reálne dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potencionality má prednosť pred princípom fakticity a v prípade, že povinný otec berie na seba, či už neprimerané majetkové riziká, prípadne sa bez dôležitého dôvodu vzdá výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku, majetkového prospechu, ohrozuje dosiahnutie príjmu, čím vyvoláva stratu a súčasne znižuje možnosť poskytovania výživného. Odvolací súd v ďalších bodoch rozsudku prihliadol, že otec sa zaťažil množstvami úverov a prevzal na seba neprimerané majetkové riziká, pričom vyvodil, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, preto nebolo možné zohľadňovať výšku a množstvo výdavkov, ktorými povinný rodič zaťažil svoj majetok. Pri rozhodovaní o rozsahu výživného ďalej odvolací súd prihliadal na odôvodnené potreby maloletého v jeho veku, okrem iného aj na voľnočasové aktivity - vzdelávanie na jazykovej škole, základnej umeleckej škole, že maloletý lyžuje, s čím súvisia náhodné výdavky. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti ďalej prihliadal k tomu, že otec o maloletého nejaví žiadny záujem, a preto bolo potrebné pri určení výšky výživného zohľadniť a nahradiť i osobnú starostlivosť vynakladanú vo vzťahu k maloletému matkou.

8. Podľa odvolacieho súdu vo vzťahu ku skutkovým zisteniam súdu prvej inštancie vo vzťahu k posudzovaniu podmienok uvedených v ustanovení § 78 ods. 1 ZR v spojení s podmienkami uvedenými v ustanoveniach § 75 ods. 1 a § 62 ZR, nebolo možné vychádzať len z deklarovaného príjmu otca vo výške 700 eur, ale bolo potrebné prihliadnuť aj na všetky uvádzané skutočnosti odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, na základe ktorých dospel k záveru o dôvodnosti zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v určenej výške výživného, na základe ktorého zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na sumu 170 eur mesačne. Preto sa odvolací súd nestotožnil s odvolacími námietkami matky, že od posledného rozhodnutia súdu došlo k zvýšeniu príjmu otca o 100 %, čomu by malo zodpovedať aj rozhodnutie súdu o zvýšení výživného. Ani na ostatné okolnosti tvrdené matkou a otcom pri posudzovaní zmeny pomerov v možnostiach a schopnostiach a majetkových pomeroch obidvoch rodičov, nebolo možné súdom prvej inštancie a ani odvolacím súdom prihliadať. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že tak v čase posledného rozhodovania súdu a aj v súčasnej dobe má otec vyživovaciu povinnosť k synovi Radoslavovi, je naďalej zaťažený majetkovými povinnosťami (splátky úveru), v jeho osobnom živote a majetkových pomeroch nenastali žiadne závažné okolnosti, na ktoré by súd mal v zmysle podmienok uvedených v ustanovení § 78 ods. 1 ZR prihliadať. Obdobne uvedené možno konštatovať aj na strane matky, u ktorej sa pomery podstatne nezmenili a oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu nedošlo u nej ani k podstatnému zvýšeniu príjmu.

9. Za podstatnú zmenu pomerov v zmysle ustanovenia § 78 ods. 1 ZR, odvolací súd považoval zmenu v odôvodnených potrebách maloletého, ktorý v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu o vyživovacej povinnosti otca navštevoval 2. stupeň základnej školy a v súčasnej dobe (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) bol už študentom strednej školy. V zmysle podmienok v ustanovení § 75 ods. 1 ZR, miera potrieb dieťaťa je závislá najmä od jeho veku, zdravotného stavu, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu prípravy na budúce povolanie, záľub a záujmov, skutočnosti, či žije s rodičmi alebo nie. Iné potreby má dieťa útleho veku a iné dieťa dospelujúce, či vysokoškolák. Pri skúmaní potrieb oprávneného dieťaťa je nutné vziať do úvahy nielen potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale i potreby vyskytujúce sa za určité časové obdobie alebo aj náhodne, teda jedná sa o potreby prospešné jeho všestrannému vývoju, teda i potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie. Súdna prax zastáva názor, že už prestupom dieťaťa z jedného stupňa školy na vyšší stupeň školy (v danom prípade z 2. stupňa základnej školy na strednú školu), oprávnenému rodičovi vznikajú zvýšené výdavky

súvisiace najmä so zabezpečovaním všetkých školských potrieb, teda aj aktivít súvisiacich s kultúrnym, spoločenským a športovým vyžitím, okrem toho, že dieťa už oproti predchádzajúcemu rozhodovaniu súdu je vekovo staršie a potrebuje pre seba viac. Z výdavkov, ktoré je oprávnený rodič (matka) na maloletého vynakladať, u niektorých z nich sa jedná o pravidelne sa vyskytujúce mesačné výdavky (obedy, turnaje v debatovaní raz za mesiac), u ostatných sa jedná o jednorazové výdavky vynakladané na školu (zakupovanie učebníc, absolvovanie lyžiarskeho krúžku, školskej akcie, vstupné na venček, zakúpenie obleku a topánok), u niektorých sa jedná o výdavky vynakladané na zdravotnú starostlivosť (zakupovanie šošoviek, poplatky za odstránenie bradavíc, za vyšetrenie a odstránenie znamienok) a niektoré viacmenej len jednorázovo (zakúpenie postele).

10. Odvolací súd ďalej uviedol, že z výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie teda vyplýva, že niektoré výdavky oprávneného rodiča, ktoré mu vznikali v čase predchádzajúceho rozhodovania súdu už ubudli (navštevovanie umeleckej školy a jazykovej školy maloletým), niektoré zas v súvislosti s nástupom na strednú školu, ako aj s jeho vekom, naopak pribudli. Hodnotiac však všetky vyššie uvádzané skutočnosti ohľadom možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ako aj odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, je potrebné konštatovať, že od posledného rozhodovania súdu o výživnom ubehla doba troch rokov, pričom pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania a skúmaní zmeny pomerov v odôvodnených potrebách maloletého dieťaťa, odvolací súd na rozdiel od záveru súdu prvej inštancie dospel k záveru, že na strane maloletého došlo k podstatnej zmene pomerov, ktoré však odôvodňuje zvýšenie vyživovacej povinnosti otca o 70 eur oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že i keď súd v zmysle podmienok ustanovenia § 62 ods. 4 ZR prihliada na osobnú starostlivosť oprávneného rodiča o maloletého, na základe čoho povinný rodič absenciu tejto starostlivosti musí kompenzovať vyššou sumou určeného výživného, neznamená, že oprávnený rodič sa (peňažne) nemá podieľať na vyživovacej povinnosti vo vzťahu k maloletému dieťaťu. Preto odvolací súd dospel k záveru, že zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloletého súdom prvej inštancie na sumu 270 eur mesačne, skutkovým okolnostiam vo vzťahu k podmienkam uvedeným v ustanovení § 78 ods. 1 ZR nezodpovedá. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zaviazal otca k povinnosti platiť výživné na maloletého vo výške 240 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu, keďže maloletý v čase podania návrhu už navštevoval strednú školu. O zameškanom výživnom za obdobie od 1. apríla 2019 do 31. marca 2020 (ako rozdielu medzi súdom určeným výživným a doposiaľ určenou výškou výživného) vo výške 840 eur (70 eur x 12 mesiacov), odvolací súd rozhodol tak, že zameškané výživné otec zaplatí v lehote 60 dní od právoplatnosti rozsudku, aby sa naplnil zmysel a účel vyživovacej povinnosti s tým, že otcovi bola poskytnutá primeraná lehota na zaplatenie zameškaného výživného.

11. O trovách (prvostupňového a odvolacieho) konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s ustanovením § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania nepriznal, keďže z okolností prejednávanej veci nevyplýva, že by bolo dôvodné niektorému z nich nárok na náhradu týchto trov priznať.

12. Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. októbra 2020 č. k. 7 CoP 42/2020-454 podala riadne a včas matka dovolanie, v ktorom žiadala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie alternatívne, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie a matke prizná náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania. Matka podané dovolanie odôvodnila tým, že odvolací súd jej svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f) CSP).

13. Matka v podanom dovolaní uviedla, že odvolací súd pochybil, keď neaplikoval dôsledne čl. 6 CMP a ustanovenia § 220 CSP a § 387 ods. 3 CSP. Matka odvolaciemu súdu vytýka nedostatočné a zmätočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, ignorovanie jej tvrdení a nevykonanie dôkazov ohľadom majetkových pomerov otca. Vo vzťahu k nedostatočnému a zmätočnému odôvodneniu matka v

podanom odvolaní uviedla, že odvolací súd nedostatočne zdôvodnil jej odvoláciu námietku, ktorou poukázala na 100 % zvýšenie príjmu otca, čo sa podľa nej nedostatočne premietlo v súdom určenej výške výživného otca na maloletého. Podľa matky je evidentné, že odvolací súd pri vyhodnotení tejto jej odvolacej námietky pracoval iba so skutkovými zisteniami o príjmoch otca uvádzanými v rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 6. decembra 2016 č. k. 11 CoP 64/2016-169, ktoré sú neaktuálne. Matka však počas konania poukazovala na aktuálne príjmy otca, ktoré odvolací súd podľa nej opomenul. Súd podľa matky napriek predloženému dôkazu o majetkových pomeroch otca (poukázala tiež na svoje vyjadrenia apelujúce na prešetrenie príjmov otca) z neho nevychádzal. Navyiac, táto jej odvolacia námietka bola odvolacím súdom vybavená jednovetným zhrnutím. Ďalej matka namieta, že odvolací súd nedostatočne zdôvodnil, prečo podľa jeho názoru podstatná zmena pomerov odôvodňuje zvýšenie vyživovacej povinnosti otca (iba) o 70 eur oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu. Podľa matky, pôsobí odôvodnenie odvolacieho súdu, ktorý konštatoval, že niektoré výdavky oprávneného rodiča, ktoré mu vznikali v čase predchádzajúceho rozhodovania súdu už ubudli, niektoré zas v súvislosti s nástupom na strednú školu, ako aj s jeho vekom, naopak pribudli, a zároveň, že tak usúdil hodnotiac všetky vyššie uvádzané skutočnosti ohľadom možností, schopností a majetkových pomerov rodičov, ako aj odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, pôsobí žalostne rozporne a nepresvedčivo. Matka v podanom dovolaní tiež poukázala na to, že odvolací súd riadne neodôvodnil to, prečo vyslovil svoj záver, že zvýšenie výživného na maloletého súdom prvej inštancie na sumu 270 eur mesačne nezodpovedá skutkovým okolnostiam vo vzťahu k podmienkam v ZR. Podľa matky odvolací súd túto skutočnosť odôvodnil mimoriadne povrchné. Z uvedeného je preto podľa matky zřejmé, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nezaostáva na svojej strohosti, všeobecnosti, naopak je dôkazom, toho, že odvolací súd sa absolútne nevysporiadal s argumentmi a námietkami matky, a to aj napriek tomu, že práve z rozhodnutia odvolacieho súdu sa očakávali zvýšené požiadavky na jasnosť a presvedčivosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Napokon, matka uviedla, že počas konania na súde prvej inštancie ako aj v odvolacom konaní niekoľkokrát svojimi podaniami a námietkami poukazovala na zlepšenie majetkových pomerov otca, nárast príjmu otca a apelovala na prešetrenie týchto príjmov, ako aj na zaťažovanie sa výdavkami, ktoré nie sú nevyhnutnými a nemajú prednosť pred vyživovacou povinnosťou. Podľa názoru matky bolo povinnosťou súdu sa zaoberať týmito námietkami, pretože išlo o rozhodujúce skutočnosti, ktoré preukazovali významnú rozhodujúcu okolnosť pre meritórne posúdenie veci. Iba strohým konštatovaním odvolacieho súdu, že došlo k zohľadneniu bez reálnych úkonov inštitútu dokazovania súdu, ktoré by tomu nasvedčovali, nedošlo podľa matky k riadnemu prešetreniu majetkových pomerov otca, čo malo za následok nepriaznivý vplyv na riadne zistenie skutočného stavu veci, z hľadiska určenia výšky výživného.

14. Vo vzťahu k nevykonaniu tvrdení matky, resp. nevykonaniu dokazovania uviedla v podanom dovolaní matka to, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom vychádzal z nesprávnych skutkových zistení, bez dôkladného vyžadujúceho zisťovania, na ktoré súd matka nabádala pri poukazaní na nedostatky rozsudku súdu prvej inštancie. Matka vo svojich tvrdeniach predovšetkým poukazovala na potrebu skúmania reálneho príjmu otca, nepotrebných výdavkov otca a iných výdavkov otca hodných náležitého posúdenia ohľadom prednosti výživného (hypotekárny úver, ktorým sa otec zaťažil na vyplatenie nehnuteľnosti, ktorá nie je v jeho vlastníctve, úrazové poistenie otca a úrazové poistenie syna Radoslava, na ktorej úhrade by sa mala podieľať aj jeho matka) a potrebu skúmania možnosti otca o finančne výhodnejšie uplatnenie na trhu práce. Napokon, odvolací súd sa podľa matky úplne opomenul zaoberať názorom kolízneho opatrovníka maloletého, ktorý navrhol zvýšiť výživné od podania návrhu na sumu 350 eur mesačne a od septembra 2019, dokonca na sumu 400 eur mesačne. Na túto skutočnosť matka poukázala aj v samotnom odvolaní proti napadnutému rozsudku. Matka má za to, že procesným postupom odvolacieho súdu, ktorým sa odmietol zaoberať a vykonať tvrdenia matky, ktoré mohli mať vplyv na riadne zistenie skutočného stavu veci, bolo porušené právo jej na spravodlivý proces.

15. K podanému dovolaniu matky sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu otec, ktorý nesúhlasil so závermi uvedenými v podanom dovolaní a navrhol dovolanie matky proti napadnutému rozsudku zamietnuť.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ustanovenie § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (ustanovenie § 427 ods. 1 CSP) účastník konania o návrhu na zvýšenie výživného na maloletého (matka) zastúpený v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ustanovenie § 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (ustanovenie § 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa ustanovenia § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

17. Dovolací súd sa v prvom rade musí vysporiadať s námietkou dovolateľky (matky), ktorá spočíva v nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku pre jeho nedostatočné a nezrozumiteľné odôvodnenie v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorú vzniesla v podanom dovolaní. V prípade, že je jej námietka o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku dôvodná, už táto okolnosť musí viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia. Nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku vidí matka predovšetkým v tom, že odvolací súd nedostatočne zdôvodnil jej odvoláciu námietku, ktorou poukázala na 100 % zvýšenie príjmu otca oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o výživnom na maloletého, ktoré sa podľa matky nepretavilo náležite do zvýšenia vyživovacej povinnosti otca na maloletého, ďalej v tom, že odvolací súd náležite neodôvodnil, prečo podstatná zmena pomerov odôvodňuje zvýšenie vyživovacej povinnosti otca (iba) o 70 eur oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o výživnom na maloletého, ako aj v tom, že odvolací súd len povrchno odôvodnil to, prečo vyslovil svoj záver, že zvýšenie výživného na maloletého súdom prvej inštancie na sumu 270 eur mesačne nezodpovedá skutkovým okolnostiam vo vzťahu k podmienkam v ZR. Matka tiež vidí nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku v tom, že odvolací súd sa opomenul zaoberať jej odvolacou námietkou o tom, že prvoinštančný súd sa riadne nevysporiadal s názorom kolízneho opatrovníka maloletého, ktorý navrhol zvýšiť výživné od podania návrhu na sumu 350 eur mesačne a od septembra 2019 na sumu 400 eur mesačne, čím porušil jej právo na spravodlivý proces. Matka taktiež poukázala na to, že odvolací súd odignoroval jej tvrdenia o tom, že je potrebné náležite preskúmať reálny príjem otca, nepotrebné výdavky otca a iné výdavky otca hodné náležitého posúdenia ohľadom prednosti výživného a možnosti otca o finančne výhodnejšie uplatnenie na trhu práce bez náležitého zdôvodnenia.

18. Na úvod dovolací súd konštatuje, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, s odkazom na ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, v odvolacom konaní aj na ustanovenie § 387 ods. 3 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré CSP (s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 1 CMP) kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou podstatnou námietkou, resp. tvrdením účastníka konania nezaoberal. Ak tak súd nepostupuje, porušuje právo účastníka konania na spravodlivý proces garantovaný článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

19. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Podľa ustanovenia § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil

podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

21. Podľa ustanovenia § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

22. Podľa názoru dovolacieho súdu bol odvolací súd povinný sa vo svojom rozhodnutí riadne vysporiadať so všetkými riadne a včas uplatnenými a podstatnými odvolacími námietkami matky ako aj podstatnými skutkovými tvrdeniami a právnymi argumentmi matky, ktoré predniesla v odvolacom konaní, prípadne v konaní pred súdom prvej inštancie, ak súd prvej inštancie na ne vo svojom rozhodnutí dôsledne nereflektoval. Ak tak odvolací súd neurobil, neostáva dovolaciemu súdu nič iné, ako jeho rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť v zmysle ustanovenia § 449 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 450 CSP, s ustanovením § 420 ods. 1 písm. f) CSP a s ustanovením § 2 ods. 1 CMP na ďalšie konanie s odkazom na ustanovenie § 387 ods. 3 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP a to i vtedy, ak by dovolací súd mohol sám spoľahlivo posúdiť z obsahu predloženého súdneho spisu prednesené odvolacie námietky a vyjadrenia matky. V prejednávanej veci dovolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že odvolací súd jednak zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nevysvetlil ako sa vysporiadal s odvolacou námietkou matky, v ktorej poukázala na 100 % zvýšenie príjmu otca oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o výživnom na maloletého, ktoré sa podľa matky nemalo náležite premietnuť do zvýšenia vyživovacej povinnosti. Rovnako tak treba priznať relevanciu tvrdenia matky, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia ohľadom toho, prečo podstatná zmena pomerov odôvodňuje zvýšenie vyživovacej povinnosti otca o 70 eur oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o výživnom na maloletého a ohľadom toho, prečo vyslovil odvolací súd svoj záver, že zvýšenie výživného na maloletého súdom prvej inštancie na sumu 270 eur mesačne nezodpovedá skutkovým okolnostiam vo vzťahu k podmienkam v ZR, je príliš strohé a pôsobí nepresvedčivo. Napokon, odvolací súd sa vôbec nevyjadril k odvolacej námietke matky o tom, že súd prvej inštancie sa riadne nevysporiadal s názorom kolízneho opatrovníka maloletého ohľadom určenia sumy výživného. Napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu preto považuje dovolací súd za nepreskúmateľné z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia. Keďže dovolací súd dospel k záveru o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, vysporiadal sa s ďalšími námietkami matky o tom, že odvolací súd nevykonal dokazovanie vo vzťahu k jej tvrdeniam ohľadom toho, že je potrebné náležite preskúmať reálny príjem otca, nepotrebné výdavky otca a iné výdavky otca hodné náležitého posúdenia ohľadom prednosti výživného a možnosti otca o finančne výhodnejšie uplatnenie na trhu práce tak, že uvedené nedostatky bude môcť v prípade potreby napraviť odvolací súd pri novom rozhodovaní o odvolaní a to tak, že buď vykoná v tomto smere ďalšie dokazovanie alebo zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom vysvetlí, prečo nie je vo vzťahu k týmto tvrdeniam matky vo veci potrebné ďalšie dokazovanie vykonať, keď takéto zdôvodnenie v napadnutom rozsudku tiež podľa názoru dovolacieho súdu absentuje.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozsudok Krajského súdu v Žiline z 21. októbra 2020 č. k. 7 CoP 42/2020-454 zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie (ustanovenie § 449 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 450 CSP a ustanovením § 2 ods. 1 CMP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (ustanovenie § 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec dovolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (ustanovenie § 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.